

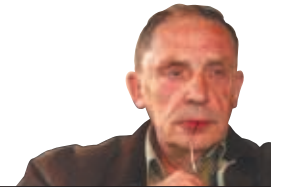
la tribuna

El canvi que ha de canviar (I)

La nostra crisi estructural no la pot resoldre el 'món', sinó que l'haurem de gestionar nosaltres sols

ÒSCAR RIBAS REIG

Excap de Govern

“Si a causa dels danys provocats per un creixement il·limitat de la riquesa i de la població hagués la terra de perdre la major part de la seva bellesa, aleshores, abans que ens veiéssim obligats a aturar-nos per necessitat, sincerament pel bé de la posteritat, desitjaria que ens acontentéssim a quedar-nos en les condicions actuals en què ens trobem.”
(John Stuart Mill: *Principi d'economia política*, Utet, Torí, 1979, pp. 748-751)

La història d'Europa de la postguerra ens suggereix que les reformes estructurals a llarg termini en el si de les nacions se solen iniciar quan la sensació acumulada de crisi adquireix dimensions considerables.

Una pregunta important en els temps que corren és si existeix avui a Andorra una sensació suficientment aguditzada de crisi que propiciï un desbloqueig de la nostra societat. Defineixo com a *societat bloquejada* aquella en la qual la necessitat de canvi és evident no solament per a molts dels seus ciutadans, sinó també per a la majoria d'observadors però on, al mateix temps, el conservadorisme natural, els interessos creats o ambdós factors, impedeixen que es produeixin aquestes reformes tan necessàries. Com més gran és el bloqueig, més fonda és la sensació de crisi necessària

perquè resulti l'aplicació d'una reforma important amb cert èxit.

Els esdeveniments dels darrers dos anys semblen suggerir que si que es donen els condicionaments necessaris. I no em refereixo a la crisi mundial, que ha estat importada, sinó a l'estructural interna, que arrosseguem des de molt abans. No crec necessari recordar els indicadors de recessió econòmica manifestats molt abans de l'any 2007 que palesen les dificultats de la nostra economia.

Darrerament s'especula molt, fins a convertir-se quasi bé en una temàtica monogràfica, sobre les possibles dates on l'economia mundial assolirà novament situacions de normalitat. Personalment, en una opinió manifestada en aquesta mateixa pàgina del Diari el 9 juny del 2008, vaig aventurar la data del 2012, i no tinc avui elements que em permetin modificar-la i avançar-la, sinó tot el contrari. Àdhuc, sigui quina sigui la seva data, cal assenyalar la importància relativa que suposarà per a la nostra economia la normalització mundial. Ens quedarà encara la tasca de resoldre la nostra particular crisi estructural, que no pot resoldre el *món*, sinó que l'haurem de gestionar nosaltres sols.

Fa aproximadament vint anys, a conseqüència de l'adhesió d'Espanya a la CE se sabia que el nos-

tre model econòmic podia veure's seriosament trasbalsat, i la recomanació dels experts s'inclinava a la recerca d'una lenta i progressiva reorientació cap a altres formes. I ara tenim el problema d'una realitat complexa, múltiple i incerta en construcció. La realitat avança com els crancs, és a dir, amb desviacions absolutament estranyes, anormals, o forassenyades. Aquestes desviacions constitueixen tendències que transformen la realitat.

Però, quan hi ha una saturació de contradiccions i de conflictes, quan un sistema no pot resoldre per si mateix els seus problemes, o bé s'ensorra, o bé apareix un sistema nou, un metasistema que posseeixi cert nombre de principis i de regles concebut per tractar els seus problemes. El primer problema que sorgeix per cercar un nou model és la incertesa del resultat, perquè forma part d'un plantejament complex. Anomeno *complex* allò que és embolicat,

incomprensible i incert. Tan incert que som incapaços de donar-ne una definició concreta. Alguns creuen, innocentment, que aquesta complexitat s'estén i es reforça perquè se sent a dir cada vegada mes: “És que això és molt complex.”

Però quan algú ho afirma, no vol dir una altra cosa que: “Sóc incapaç de respondre.” El pensament complex és el que ha d'intentar afrontar el repte de la complexitat i no pas el que constata la incapacitat d'afrontar-lo. I ens agradi o no, hem d'afrontar-lo. I hem de fer-ho amb idèntica mentalització que el president Jordi Pujol recomana als catalans en l'article titulat *IVA (idees, valors i actituds)*, i que pel seu interès per a Andorra transcriu parcialment en la llengua en què l'autor l'escriu: “*Para salir adelante, un país necesita muchas cosas... ideas claras sobre lo que somos, lo que queremos ser, lo que podemos ser, lo que no podemos ser... Actitudes positivas de confianza y autoestima, o en el peor de los casos de voluntad de superación. Actitudes autoexigentes y creativas...*” Els catalans haurien de tenir, segons Jordi Pujol, “... una idea precisa y bien elaborada de como podemos hacerlo...” (*La Vanguardia*, 31-08-2009, pàg. 15).

L'article d'opinió és altament recomanable per ser llegit en la seva totalitat.